

STORTINGET

Innst. 302 L

(2018–2019)

Innstilling til Stortinget
fra transport- og kommunikasjonskomiteen

Prop. 102 L (2018–2019)

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Endringer i postloven (antall omdelingsdager)

Til Stortinget

Sammendrag

Postmengden har falt 65 pst. siden år 2000. Prognosene frem mot 2025 tilsier en ny nedgang på nær 60 pst. Dette viser at samfunnets behov for leveringspliktige posttjenester er betydelig redusert de senere år. Årsaken til utviklingen er overgangen til digital kommunikasjon. Kostnadene for de leveringspliktige posttjenestene er i stor grad faste. Med færre sendinger å fordele kostnadene på, vil statens kjøp av ulønnsomme leveringspliktige tjenester øke dersom de leveringspliktige tjenestene skal være på samme nivå som i dag. Det har derfor vært behov for å foreta en vurdering av omfanget av leveringspliktige tjenester, for å sikre at ressursene staten bruker på å kjøpe tjenestene, står i forhold til samfunnets reelle behov. Samferdselsdepartementet er opptatt av å ha et godt tilbud i hele landet, men det store fallet i etterspørsel gjør at, i tillegg til distriktshensyn, må vesentlig økte kostnader legges til grunn for vår vurdering av fremtidig tilbud.

Departementet påpeker at kostnadene er i ferd med å bli så høye at en må redusere kravene til de leveringspliktige posttjenestene. Det vil etter departementets vurdering ikke være effektivt bruk av samfunnets ressurser å opprettholde dagens servicenivå. Departementet foreslår derfor lovendringer som vil endre kravene til utleveringsdager i postloven § 7 første ledd nummer 3 fra

fem dager i uken til annenhver dag i en toukers syklus, det vil si tre dager den ene uken og to dager den andre uken. En reduksjon av antall omdelingsdager til annenhver dag vil medføre at veksten i statens utgifter knyttet til kjøp av ulønnsomme posttjenester dempes. I senere år forventes utgiftene å kunne øke, dersom det ikke gjøres ytterligere tilpasninger i tilbudet.

Utlevering av pakker og utlevering i postbokser skal imidlertid fortsatt skje fem dager i uken. Dette vil bidra til at næringslivet og andre som har behov for fem dagers omdeling, kan leie postboks og fremdeles motta post daglig. For områder i landet der det ikke er postbokser i tilknytning til det faste ekspedisjonsstedet, foreslår departementet en hjemmel som gjør det mulig å pålegge leveringspliktig tilbyder å tilby postbokser også der. I tilfeller der postboks ikke er en praktisk løsning, åpner lovforslaget for at det vurderes andre målrettede kompenserende tiltak.

Lovforslaget medfører også at kravet til fem dagers innsamling av postsendinger ikke skal gjelde der innsamling skjer i forbindelse med utlevering til postkassene. Dette gjelder de røde innleveringskassene som er plassert ute i postbudrutene. Der vil tømning bare skje i forbindelse med at postbudet utleverer postsendinger, det vil si annenhver dag. De fleste postsendinger som innleveres i røde innleveringskasser, innleveres i kasser som er plassert i tilknytning til et ekspedisjonssted. Disse vil tømmes daglig også etter omleggingen.

Copenhagen Economics har på oppdrag fra Samferdselsdepartementet utredet konsekvensene av mulige endringer av antall omdelingsdager og bekrefter at det ikke vil være kommersielt lønnsomt for Posten som leveringspliktig tilbyder å levere mer enn annenhver dag fra 2018. Copenhagen Economics mener at de aller fleste brukerne av posttjenester i Norge ikke er avhengi-

ge av omdeling fem dager i uken. Grunnen til dette er at verken avsendere eller mottakere er avhengige av rask levering eller levering på gitte ukedager. I høringen mente imidlertid de fleste høringsinstansene at antall omdelingsdager bør opprettholdes. Det er likevel mange av dem som ønsker å opprettholde dagens ordning som også anerkjenner at samfunnets bruk av postnettet er i endring, og at nivået på leveringsplikten etter hvert bør endres.

Færre omdelingsdager vil også kunne føre til noen flere utfordringer for forsendelse fra apotekene. Ved innføring av postdistribusjon annenhver dag vil leveringstiden øke med én dag for 50 pst. av sendingene som sendes med Posten. Reseptbelagte medisiner kan imidlertid heller ikke i dag utleveres i de grønne postkassene på grunn av krav til identifisering.

Reduksjon av antall omdelingsdager vil etter departementets vurdering kunne påvirke utdeling av biologiske preparater til laboratorier i den grad disse opererer med gateadresser, og ikke postboksadresser der det fortsatt vil være daglig utlevering. Forsendelsene av biologiske preparater leveres for øvrig ofte etter egne avtaler, blant annet kjøper helseforetakene per dags dato Bedriftspakke ekspress over natt fra Posten. Resterende utfordringer kan løses ved at de det gjelder, i samarbeid med posttilbyder avklarer hvilke enkeltadresser som er spesielt utfordrende, og velger den mest hensiktsmessige posttjenesten for disse.

Når det gjelder forhåndsstemmer, antas det at de fleste valgstyrene etter hvert vil få postboksadresser og dermed daglig omdeling av post. Der dette ikke er mulig, kan ekspresstjenester løse problemet.

Antall omdelingsdager vil også berøre eldre og personer med nedsatt funksjonsevne. Utredningen til Copenhagen Economics estimerer at 30 000 til 35 000 personer ikke har tilgang til avisbudnett og samtidig ikke er i stand til å lese avisen på nett. Departementet foreslår derfor en lovhjemmel som åpner for å iverksette eventuelle kompenserende tiltak for disse brukerne.

Omleggingen vil samtidig i større eller mindre grad berøre 173 000 papiravisabonnenter fordelt på rundt 200 aviser som får sine papiraviser distribuert med Posten, selv om dette i all hovedsak er personer som har tilgang til alternative digitale tilbud. En reduksjon av antall omdelingsdager kan derfor påvirke avisenes økonomi. Hjemmelen for å kunne kjøpe lørdagsdistribusjon av aviser i abonnement til mottakere uten alternativt distribusjonsnett på lørdager foreslås videreført og utvidet til å kunne kjøpe distribusjon også andre dager i særlig berørte områder. Departementet anser det nødvendig å kjøpe avisdistribusjon i en overgangsperiode. Samtidig er det viktig at avisbransjen har insentiver til å flytte sine lesere over på digitale plattformer.

Samferdselsdepartementet vil derfor foreslå at det samtidig med reduksjon i antall omdelingsdager i post-

loven kjøpes avisomdeling tre faste dager i uken, det vil si tirsdag, torsdag og lørdag, i tre år fra loven trer i kraft. Avisenes behov for å omstille seg til en situasjon med færre omdelingsdager gjør at regjeringen tar sikte på å øke mediestøtten over Kulturdepartementets budsjett med 10 mill. kroner i en overgangsperiode for å bidra til digitalisering. En økning vil gå inn i ordningen med innovasjons- og utviklingstilskudd til nyhets- og aktualitetsmedier og innrettes mot digitalisering og omstilling i aviser som særlig berøres av endringen.

Økonomiske og administrative konsekvenser av forslaget

De økonomiske konsekvensene på statsbudsjettet av å redusere omdelingsfrekvensen fremgår av figur 3.1 i proposisjonen. En reduksjon av antall omdelingsdager til annenhver dag vil medføre at statens utgifter knyttet til kjøp av ulønnsomme posttjenester kan holdes på om lag samme nivå i 2020 som i 2019. I senere år forventes utgiftene å kunne øke, dersom det ikke gjøres ytterligere tilpasninger i tilbudet.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Øystein Langholm Hansen, Kirsti Leirtrø, Sverre Myrli og Ingalill Olsen, fra Høyre, Solveig Sundbø Abrahamsen, Jonny Finstad, Nils Aage Jegstad og lederen Helge Orten, fra Fremskrittspartiet, Tor André Johnsen, Dagfinn Henrik Olsen og Morten Stordalen, fra Senterpartiet, Bengt Fasteraune og Siv Mossleth, fra Sosialistisk Venstreparti, Arne Nævra, og fra Venstre, Jon Gunnes, merker seg at volumutviklingen på brevpost utvikler seg i en retning der det om få år ikke vil være særlig brevpost for Posten å omdele. Norske husholdninger mottok i 2017 i gjennomsnitt 3,9 brev i uken, og bedrifter mottok i snitt 13,2 brev i uken. Når det gjelder småpakker omdelt som brevpost, mottok norske husholdninger i gjennomsnitt kun 7 pakker i 2017. Selv om tallene for postsending av småpakker viser en økende tendens nå, mener regjeringen at dette ikke kan oppveie for det samlede fallet i brevmengden.

Komiteen merker seg videre at regjeringen mener at reduksjonen i postmengden må føre til en endring i antallet omdelingsdager, og at det ikke lenger er økonomisk forsvarlig å omdele post fem dager i uken til alle husstandene. Regjeringen legger imidlertid opp til at Posten skal levere brevpost til postboks fem dager i uken, som i dag.

Komiteen peker på avisenes viktige rolle i vårt åpne demokrati, hvor offentlig utveksling av det frie ord er helt avgjørende. På samme måte fyller avisene en viktig funksjon for å fremme det norske språket i en tid

hvor global påvirkning gjør seg stadig mer gjeldende. God språkrøkt følger naturlig av språkbruk, og avisene bidrar sterkt til bevissthet og diskusjon om vårt eget språk.

Komiteen mener derfor at de foreslåtte endringene i postloven i realiteten handler om konsekvenser for avisene, og at det er nødvendig med avbøtende tiltak for å dempe negative virkninger.

Komiteen merker seg at også regjeringen uttrykker bekymring for hvordan lokalaviser og nasjonale abonnementsaviser vil rammes av den foreslåtte lovendringen. Det er 1 400 postnummer der Posten helt eller delvis er alene om å omdele aviser på hverdager. Derfor er det foreslått en overgangsordning med tre dagers omdeling av aviser i tre år fra lovens ikrafttredelse som vil gi disse avisene ytterligere tid til omstilling og digitalisering. Videre foreslår regjeringen en økning i mediestøtten i en overgangsperiode for å bidra til avisenes digitaliseringsprosess, samt noe tilskudd til å heve innbyggernes digitale kompetanse.

Når det gjelder andre konsekvenser, for eksempel for postsending av biologiske preparater, medisiner og forhåndsstemmer ved valg, mener regjeringen det allerede er opprettet, eller er under opprettelse, alternative løsninger som tilfredsstiller behovene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, merker seg at både Posten Norge AS og de ansattes fagorganisasjon Postkom legger vekt på at det må legges inn nok tid til å gjennomføre selve omstillingen. Bedriften og dens ansatte har de siste tiårene vist seg svært dyktige til å gjennomføre krevende omstillingsprosesser, og har flere ganger gjort omfattende tilpassinger til nye krav og tidsmessige endringer i virksomheten. En avgjørende faktor for vellykket omstilling er tid til å gjennomføre den på en ordentlig måte. Postkom hevder at en vellykket omstilling kan gjennomføres innen en tidsramme på 18 måneder.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at postmengden har falt med 65 pst. siden årtusenskiftet. Posten estimerer en ny nedgang på nær 60 pst. fra 2018–2025. Samtidig viser tall fra SSB at kommunikasjonsvarene til innbyggerne digitaliseres. Det stiller nye krav til hvordan vi håndterer gode og fremtidsrettede posttjenester i hele landet, og hvordan vi sikrer effektiv bruk av samfunnets ressurser, slik formålsparagrafen i postloven presiserer. Dette flertallet registrerer at disse samfunnsendringene har ført til at inntektene til Posten har gått kraftig ned, mens kostnadene for å levere post i stor grad ligger fast. Videreføring av dagens ordning med postomdeling fem dager i uka vil koste staten

minst én milliard kroner i 2025. Dette flertallet ser at som følge av samfunnets reduserte bruk av posttjenester bør nivået på leveringsplikten endres til omdeling annenhver hverdag.

Dette flertallet viser videre til at Posten de siste årene har gjennomført store omstillinger for å effektivisere driften og tilpasse tilbudet til markedsutviklingen. Likevel oppgir Posten at de nå er i en svært krevende situasjon som følge av innbyggernes raske og endrede kommunikasjonsvaner. Selv med omdeling annenhver hverdag fra 1. juli neste år oppgir Posten at de vil gå med store underskudd i 2020. Dette flertallet erkjenner at videre omstilling vil være nødvendig. Dette flertallet vil i den sammenheng også legge til at Postens egen fagforening mener at endringene er riktige og høyst nødvendige. I høring i Stortinget 12. mars 2019 utfordret de transport- og kommunikasjonskomiteen til å akseptere det faktum at brev volumet har falt betydelig de siste årene.

Dette flertallet erkjenner at omlegging til postomdeling annenhver hverdag vil berøre spesielt lokalavisene. I områder der det er langt mellom postkassene og enda lenger mellom avisabonnentene, sammenholdt med at mange lokalaviser ikke utgir aviser hver dag, finner ikke avisene det lønnsomt å opprette eget avisbudnett. Aviseksempelarene som skal fordeles, sendes derfor med Posten. I dag distribueres 85 pst. av abonnementspapiravisene gjennom egne avisbudnett, mens 15 pst. av papireksempelarene distribueres av Posten. Dette flertallet er tilfreds med at regjeringen foreslår en kompensasjonsordning for disse, der det kjøpes avisomdeling tre faste dager i uken, det vil si tirsdag, torsdag og lørdag, i tre år fra loven trer i kraft.

Dette flertallet er godt fornøyd med at regjeringen har økt innsatsen til bredbåndutbyggingen i denne perioden, og at regjeringen foreslår å forsterke denne innsatsen ytterligere med 50 mill. kroner i revidert nasjonalbudsjett, fra opprinnelig beløp på 200 mill. kroner for inneværende år.

Dette flertallet legger til grunn at regjeringen også vil øke mediestøtten over Kulturdepartementets budsjett med 10 mill. kroner for å bidra til digitalisering av avisene.

Dette flertallet mener at departementet bør gi fleksibilitet til å kunne vurdere andre løsninger for hvordan distribusjonen foregår, enn forslaget om avisomdeling tirsdag, torsdag og lørdag, slik det fremkommer av lovforslaget. Dette flertallet vil understreke at en slik vurdering kan gjøres av regjeringen dersom Mediebedriftenes Landsforening og Landslaget for lokalaviser i fellesskap presenterer en alternativ løsning innenfor de økonomiske rammene som fremgår av forslaget. Et slikt forslag må også kunne realiseres innenfor de tidslinjene som legges til grunn i forslaget. Dersom et

slikt forslag ikke fremlegges, legger dette flertallet til grunn at dette organiseres i tråd med lovforslaget.

Dette flertallet merker seg at regjeringen har fått fart på utbyggingen av bredbånd i hele landet. Nesten alle husstander har i dag mulighet til å få bredbånd med en hastighet som er god nok til å lese aviser, bruke e-post og offentlige portaler. Dette flertallet merker seg at i 2019 utgjør bredbåndstilskuddet om lag 200 mill. kroner, og at regjeringen i revidert nasjonalbudsjett foreslår en ytterligere styrking av tilskuddet med 50 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at om lag 15 pst. av avisene blir omdelt av Posten AS. Når dager med ombæring blir redusert med 50 pst., vil den offentlige dialogen og den politiske bevisstheten hos innbyggerne bli utfordret. Avisenes organisasjoner, Landslaget for lokalaviser (LLA) og Mediebedriftenes Landsforening (MBL), uttrykker uro for framtidig distribusjon av aviser. Disse medlemmer viser til at regjeringens forslag om framtidig avisdistribusjon tre faste dager i uken kommer disse delvis i møte, men det er ikke tilstrekkelig til å dekke behovet for aviser som kommer ut hver dag. Meningsbærende nasjonale abonnementsaviser som kommer ut hver dag, sier de vil svekke sin stilling i forhold til løssalgsaviser. Disse medlemmer mener imidlertid at digitaliseringen vil overta en del av distribusjonen av avisene i grisgrendte strøk. Men da er vi avhengige av at bredbåndsutbyggingen har et høyere tempo i de mest kostbare områdene enn i dag, slik at bredbånd blir tilgjengelig for alle husstander innen ombæringen endres. Dette prioriterer ikke denne regjeringen høyt nok. Arbeiderpartiet har i sine alternative budsjetter satt av 500 mill. kroner til dette formålet.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at postombæring på hverdager, mandag til fredag, videreføres, fram til alle husstander har tilstrekkelig bredbåndstilgang.»

«Stortinget ber regjeringen om å utarbeide, og legge fram for Stortinget, en tidsplan for når alle husstander kan ha tilstrekkelig bredbåndstilgang.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at reduksjon i antall omdelingsdager vil få særlig store konsekvenser for enkelte grupper. Disse medlemmer mener at antall dager med postombæring må opprettholdes som i dag. Høringsinnspill fra laboranter og laboratorier uttrykker bekymring for at omleggingen kan medføre økt fremsendingstid for biologisk materiale fra legekontorer, sykehjem og enkeltpersoner og frem til laboratoriene. Også Bondelaget uttrykker bekymring

for at transport av biologisk materiale ikke kommer raskt nok fram. Postutlevering i postbokser vil fortsatt skje fem dager i uken, men det krever altså kjøp av postboks og reise hit for å hente posten. Disse medlemmer viser til at Posten omdeler om lag 15 pst. av eksemplarene for aviser i abonnement. Halvparten av disse vil ikke bli utlevert til abonnentene på rett dag dersom utleveringen skjer annenhver dag. Disse medlemmer mener at Postens hovedoppgave er å sikre at brukere over hele landet skal få tilgang til gode og fremtidsrettede posttjenester. Posttjenester er en viktig del av samfunnets infrastruktur, som er avgjørende for å sikre bosetting og gode rammevilkår for næringsliv over hele landet. Disse medlemmer mener at folk skal ha tilgang til like tjenester, uansett hvor de bor. Det betyr blant annet likeverdige posttjenester over hele landet. Disse medlemmer viser til at da A-post og B-post ble slått sammen, ble tilbudet til folk i distriktene svekket. Fristen er doblet ved at Posten nå har to dager å levere post, istedenfor én dag da A-post enda fantes. For å sende post over natten, slik det var mulig å gjøre med A-post tidligere, må det betales for en ekspressløsning som er langt dyrere enn vanlig post. I tillegg er det mange områder hvor ekspress ikke kommer fram dagen etter.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen videreføre dagens ombæringsfrekvens, med levering fem dager i uka. Dette må gjøres for å ivareta de samfunnsmessige behov som dekkes over hele landet gjennom dagens ordning, og som oppfyller krav om et landsdekkende formidlings-tilbud til god kvalitet.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at situasjonen Posten Norge AS nå befinner seg i, delvis er et resultat av den feilslåtte privatiseringspolitikken som fulgte av postdirektivet fra EU, som disse medlemmer var sterke motstandere av da det ble innført. Det har ført til en konkurransesituasjon som ikke gir et bedre tilbud for kundene, men sviktende inntjening for Posten Norge AS.

Gitt situasjonen Posten Norge AS befinner seg i, mener disse medlemmer likevel at det er feilslått politikk å redusere antall postombæringsdager på nåværende tidspunkt.

Disse medlemmer viser til at Posten er et fungerende nasjonalt distribusjonsnett. Det er flere andre EU-land, inkludert Sverige, som fortsatt har fem dagers ombæring i uka. Svært få land har gått ned til 2,5 dager eller mindre slik Norge nå ønsker.

Disse medlemmer understreker at det vil ha alvorlige økonomiske konsekvenser for særlig regionsavi-

sene og meningsbærende aviser om antall postombæringsdager kuttet. I 15 pst. av Norge er det Posten som deler ut aviser. Regjeringen foreslår at det etableres en anbudsordning som skal gå med aviser tre dager i uka. Det vil bety at mange mister muligheten til å få dagsaviser til sine hjem. Mediebedriftenes Landsforening har beregnet at 200 000 lesere mister sitt daglige avistilbud. Papiraviser utgjør fortsatt over 70 pst. av inntektene til alle aviser i Norge, til tross for økende digitalisering. Det er særlig meningsbærende aviser, i tillegg til regionaviser, som blir rammet.

Disse medlemmer viser til at lokalt næringsliv som er avhengig av å få levert post hver dag, mister denne muligheten. Det gjør det mer krevende å opprettholde næringsliv i distriktene hvor budtjenester er mindre tilgjengelig eller dyre.

Samtidig som antall brev går drastisk ned, understreker disse medlemmer at behovet for andre tjenester levert på døren går motsatt vei. Det taler for å bruke distribusjonsnettet til Posten på nye måter, heller enn å bygge det ned. Disse medlemmer viser til Dokument 8:69 S (2018–2019), jf. Innst. 233 S (2018–2019), hvor disse medlemmer fremmet forslag om å nettopp se på muligheten for økt inntjening til Posten gjennom å åpne for nye tjenester. Disse medlemmer registrerer at flertallet stemte mot et forslag om å nedsette et offentlig utvalg for å se på disse mulighetene. Disse medlemmer mener imidlertid at regjeringen nå bør stanse kuttet i antall ombæringsdager og i samarbeid med Posten se på mulighetene for økt inntjening som kan bidra til å finansiere fem dagers ombæring.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen, i samarbeid med Posten Norge AS, kartlegge mulighetene for tilleggsinntekter til posten ved å åpne for nye tjenester i tillegg til tradisjonell postombæring. Regjeringen skal komme tilbake til Stortinget før sommeren 2020 med oppdaterte beregninger for hvor mye det vil koste i årene fremover å opprettholde ombæringen.»

Disse medlemmer viser til at hovedårsaken til at Posten Norge AS selv støtter en slik nedskalering, er at de skal drive etter forretningsmessige prinsipper. Dette er fordi de er kategorisert som et såkalt kategori 3-selskap, der statens formål med eierskapet først og fremst er forretningsmessig. Disse medlemmer mener imidlertid at dette bør endres. Posten skal først og fremst gå med posten, ikke med overskudd.

I dag er Posten Norge AS klassifisert i kategori 3, som et selskap med forretningspolitiske mål og andre samfunnsmessige begrunnelser for statlig eierskap enn forankring av hovedkontor i Norge.

Posten bør klassifiseres som et selskap i kategori 4, det vil si selskap med sektorpolitiske mål. Det innebærer ikke at selskapet ikke skal drives så effektivt som mulig, men at utgangspunktet er at de sektorpolitiske målene til posten skal nås. Som regjeringen skriver:

«Statens mål med eierskapet i selskaper i kategori 4 har hovedsakelig sektorpolitiske formål. Som eier vektlegger staten at de sektorpolitiske målene nås mest mulig effektivt.»

Disse medlemmer viser til at staten i dag eier en rekke selskaper som defineres som sektorpolitiske. Noen eksempler er Vinmonopolet, Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS, Gassco AS, Statskog og Norfund. Også selskap innen samferdsel som Nye Veier og Bane NOR er kategori 4-selskap.

Det er, slik disse medlemmer ser det, åpenbart at Posten ivaretar viktige sektorpolitiske behov. Det er et landsdekkende distribusjonsnett som både helsetjenester, lokalt næringsliv og aviser er helt avhengige av. De har en viktig distriktspolitisk og kulturpolitisk rolle. Dette bør være det definerende for Posten, og så bør disse målene nås så billig og effektivt som mulig.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en sak som omklassifiserer Posten Norge AS til et kategori fire-selskap, det vil si som et selskap som skal oppnå sektorpolitiske mål, og ikke kun forretningsmessige. Eierskapet skal begrunnes med målet om å sikre et landsdekkende posttilbud hver ukedag.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil peke på at dersom stortingsflertallet går inn for redusert ombæring slik det foreslås, bør kompensasjonsordningen som regjeringen legger opp til, justeres etter gode innspill fra flere aktører. Regjeringens forslag til avbøtende tiltak er anslått å ha en årlig ekstrakostnad på 170 mill. kroner. Ved å kjøpe distribusjon som går motsatt av Postens distribusjonsstruktur, vil man ved en kostnadsøkning på 25 pst. (42,5 mill. kroner) kunne opprettholde full distribusjon i områder uten budombæring.

Disse medlemmer merker seg at flere mediebedrifter peker på at foreslåtte kompensasjonstiltak er en dårlig løsning for alle landets dagsaviser, og vil kun gi avislevering seks av tolv dager.

Disse medlemmer vil derfor be om at et alternativt forslag i tråd med henstillingen fra MBL og flere enkeltaviser, og som sikrer mulighet til avislevering elleve av tolv dager til hele landet, vurderes i stedet.

Avisen Klassekampen skriver bl.a. i sitt høringsinnspill:

«Med regjeringens forslag vil både Posten og privat aktør gå side om side på tirsdager og torsdager annenhver uke. Det er dårlig klimapolitikk og dårlig bruk av statlige midler. Vi vil heller foreslå at man lyser ut et anbud på variable dager de dagene Posten ikke distribuerer. Om anbudet forutsetter samme fleksibilitet som Posten, kan den private anbudsvinneren, i samarbeid med Posten, stå for distribusjon fem dager, i stedet for tre, for nesten samme kostnad».

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge opp til at Posten og anbudsvinnerne i kompensasjonsordningen som foreslås, samordnes og utfyller hverandre slik at ressursene utnyttes på beste måte i henhold til høringsinnspillet fra Mediebedriftenes Landsforening og flere andre aktører, slik at man lyser ut et anbud på variable dager de dagene Posten ikke skal distribuere.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen legge opp til at Posten og anbudsvinnerne i kompensasjonsordningen som foreslås, samordnes og utfyller hverandre slik at ressursene utnyttes på beste måte i henhold til høringsinnspillet fra Mediebedriftenes Landsforening og flere andre aktører, slik at man lyser ut et anbud på variable dager de dagene Posten ikke skal distribuere.

Forslag fra Arbeiderpartiet:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen sørge for at postombæring på hverdager, mandag til fredag, videreføres, fram til alle husstander har tilstrekkelig bredbåndstilgang.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen om å utarbeide, og legge fram for Stortinget, en tidsplan for når alle husstander kan ha tilstrekkelig bredbåndstilgang.

Forslag fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen videreføre dagens ombæringsfrekvens med levering fem dager i uka. Dette må gjøres for å ivareta de samfunnsmessige behov som dekkes over hele landet gjennom dagens ordning, og som oppfyller krav om et landsdekkende formidlingstilbud til god kvalitet.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen, i samarbeid med Posten Norge AS, kartlegge mulighetene for tilleggsinntekter til posten ved å åpne for nye tjenester i tillegg til tradisjonell postombæring. Regjeringen skal komme tilbake til Stortinget før sommeren 2020 med oppdaterte beregninger for hvor mye det vil koste i årene fremover å opprettholde ombæringen.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en sak som omklassifiserer Posten Norge AS til et kategori fire-selskap, det vil si som et selskap som skal oppnå sektorpolitiske mål, og ikke kun forretningsmessige. Eierskapet skal begrunnes med målet om å sikre et landsdekkende posttilbud hver ukedag.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i postloven (antall omdelingsdager)

I

I lov 4. september 2015 nr. 91 om posttjenester gjøres følgende endringer:

§ 7 første ledd nummer 3 skal lyde:

3. én utlevering av postsendinger *annenhver dag, mandag til fredag, i en to-ukers syklus*, til enhver juridisk eller fysisk persons forretningssted eller faste helårlege bosted,

§ 7 annet ledd skal lyde:

Myndigheten kan gi forskrift og fatte enkeltvedtak om leveringspliktige tjenester, herunder om krav til tjenestefomfang, geografisk dekningsområde, service og kvalitet, innsamlingsordning, og antall og plassering av ekspedisjonssteder. Myndigheten kan også gi forskrift og fatte enkeltvedtak om kompenserende tiltak. Kompenserende tiltak kan blant annet gjelde utlevering av aviser i abonnement på lørdag til mottakere som ikke har annen avisdistribusjon, tilbud innenfor dekningsområdet til alle faste ekspedisjonssteder om leie av postboks med plikt for leveringspliktig tilbyder til daglig utlevering av postsendinger mandag til fredag og krav til flere postboksanlegg eller omdelingsdager i lokale områder med særlige behov eller til brukere med særlige behov.

§ 8 nytt tredje ledd skal lyde:

Kravet til fem dagers innsamling av postsendinger etter § 7 første ledd nummer 2 gjelder ikke innsamling i forbindelse med utlevering annenhver dag etter § 7 første ledd nummer 3.

Gjeldende tredje ledd blir nytt fjerde ledd.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan bestemme at de enkelte bestemmelser trer i kraft på ulikt tidspunkt.

Oslo, i transport- og kommunikasjonskomiteen, den 28. mai 2019

Helge Orten

leder

Øystein Langholm Hansen

ordfører

